
DATUM
2024-02-21

Borttagande av Vägledning för förtroendeförskrivning av enklare hjälpmedel inför planerade ortopediska operationer

2024-01-26 togs beslut av Central Tjänstemannaberedning till Centralt Samverkansorgan inom Vårdsamverkan Skåne om borttagande av *Vägledning för förtroendeförskrivning av enklare hjälpmedel inför planerade ortopediska operationer*.

Förskrivning av enklare hjälpmedel i samband med planerade ortopediska operationer rekommenderas därav att återgå till hantering på samma sätt som före vägledningens införande 2023-09-01.

Kommuniceras till

- Skånegemensam samverkansgrupp hjälpmedel
- Hjälpmedelsverksamheter inom kommuner i Skåne
- Medicinskt ansvariga för rehabilitering inom kommuner i Skåne
- Medicinskt ansvariga sjuksköterskor inom kommuner i Skåne
- VO hjälpmedel inom Region Skåne
- Opererande verksamheter inom Region Skåne

Kontaktuppgifter

Annsophie Svensson, Region Skåne Annsophie.Svensson@skane.se

Mia S Burghard, Skånes Kommuner Mia.Svensson-Burghard@skaneskommuner.se

Bilagor

1. Ärendeprocess med beslutsförslag
2. Vägledning för förtroendeförskrivning av enklare hjälpmedel inför planerade ortopediska operationer
3. Blankett Hjälpmedel inför planerad operation

DATUM
2024-01-26

Ärendeprocess

Hantering av Vägledning för förtroendeförskrivning av enklare hjälpmedel inför planerade ortopediska operationer

Förslag till beslut

Arbetsutskott Vårdsamverkan Skåne föreslår Central Tjänstemannaberedning till Centralt Samverkansorgan följande:

1. Att besluta om borttagande av Vägledning för förtroendeförskrivning av enklare hjälpmedel inför planerade ortopediska operationer, samt tillhörande bilaga Blankett Hjälpmedel inför planerad operation

Sammanfattning av ärendet

Vägledning för förtroendeförskrivning av enklare hjälpmedel inför planerade ortopediska operationer togs fram av partsgemensam arbetsgrupp inom ramen för Skånegemensam samverkansgrupp hjälpmedel. Vägledningen fastställdes av Central Tjänstemannaberedning 2023-06-13 med startdatum 2023-09-01. Sedan publicering har flertalet synpunkter framförts från båda huvudmännen rörande bristande förutsättningar för följsamhet.

Sedan vägledningens fastställande har flertalet kommuner fattat beslut om borttagande av en eller flera av vägledningens ingående hjälpmedel från sitt förskrivningsbara sortiment vilket innebär att förtroendeförskrivning inte längre är möjlig i samtliga patienters hemkommuner. Efter utvärdering inom Skånegemensam samverkansgrupp hjälpmedel görs bedömning att vägledningen av dessa skäl inte är möjlig att följa, utan bör tas bort.

Bakgrund

Skånegemensam samverkansgrupp hjälpmedel ansvarar för att samordna och utveckla hjälpmedelsområdet på regional nivå i Skåne. Ett av samverkansgruppens uppdrag är *Bättre och mer effektivt nyttjande av befintliga resurser kopplat till hjälpmedelshantering*¹.

¹ [Skånegemensam samverkansgrupp hjälpmedel - Vårdsamverkan Skåne \(xn--vrd-samverkanskne-dobn.se\)](https://www.skane.se/region-skane/samverkansgrupp-hjalpmedel-vardsamverkan-skane)

Enligt gällande avtal om ansvars- och kostnadsfördelning avseende hjälpmedel mellan Region Skåne och de skånska kommunerna² åligger ansvaret för vägledningens hjälpmedel på kommunerna för personer över 20 år. I enlighet med gällande avtal ansvarar respektive huvudman för hjälpmedel inom sitt ansvarsområde med förskrivning enligt Förskrivningsprocessen.

Sedan införande av vägledningen 2023-09-01 har flertalet synpunkter framförts gällande bristande förutsättningar att arbeta i enlighet med vägledningen. Förskrivare i opererande verksamheter kände inte till att vägledningen publicerats och har inte kunnat förbereda sig för det förändrade arbetssätt som den innebär. Det har även framförts synpunkter på bristande tydlighet gällande ansvarsfrågan utifrån att förskrivare inom Region Skåne ska förtroendeförskriva hjälpmedlen i stället för att som idag överrapportera/rekommendera efter genomförd behovsbedömning. Inkomna synpunkter har diskuterats och beretts inom Skånegemensam samverkansgrupp hjälpmedel samt Arbetsgrupp Vårdsamverkan Skåne. Under senare delen av hösten har synpunkterna dock handlat om att patienter där förtroendeförskrivning enligt vägledningen gjorts inte fått sina förskrivna hjälpmedel. Detta på grund av att samtliga kommuner inte längre tillhandahåller dem i sitt förskrivningsbara sortiment.

Finansiering

Beslutet medför inga förändrade eller ökade kostnader.

Genomförande av beslut

- Arbetsutskott Vårdsamverkan Skåne ansvarar för att vägledningen samt tillhörande bilaga tas bort från Vårdgivare Skåne samt Vårdsamverkan Skåne.
- Arbetsutskott Vårdsamverkan Skåne ansvarar för att information om beslutet förmedlas till berörda, se Kommunikation.

Beredning

- 2023-09-19 Skånegemensam samverkansgrupp hjälpmedel; inkomna synpunkter på bristande kännedom, informationsspridning samt implementering. Beslut om nytt utskick till opererande verksamheter inom Region Skåne.
- 2023-11-15 Skånegemensam samverkansgrupp hjälpmedel; inkomna synpunkter om svårigheter att arbeta i enlighet med vägledningen, dels utifrån ansvar inom ramen för förtroendeförskrivning, dels på grund av att ett flertal kommuner beslutat att inte längre erbjuda dessa hjälpmedel inom sitt förskrivningsbara sortiment. Beslut om att samverkansgruppens AU utvärderar vägledningen samt diskussion om fortsatt hantering inom Vårdsamverkan Skåne.
- 2023-12-19 Beredningsgrupp Vårdsamverkan Skåne; beslut om att komplettera vägledningen med information om att den är under utvärdering för beslut på Central Tjänstemannaberedning 2024-01-26 [Vägledning för förtroendeförskrivning av enklare hjälpmedel inför - med tillägg 2023-12-19 \(skane.se\)](#)

Risk och konsekvensanalys

Beslutet bedöms inte behöva risk- och konsekvensanalyseras.

Kommunikation

- Kommunala hjälpmedelsverksamheter
- Regionala hjälpmedelsverksamheter

² [Hjälpmedelsguiden Skåne | \(skane.se\)](#)

- Områdesnätverk MAS och MAR
- Verksamheter inom Region Skåne som utför planerade ortopediska operationer

Bilaga

1. Vägledning för förtroendeförskrivning av enklare hjälpmedel inför planerade ortopediska operationer
2. Blankett Hjälpmedel inför planerad operation

Ytterligare information

Socialstyrelsen (2021) Förskrivning av hjälpmedel - Stöd vid förskrivning av hjälpmedel till personer med funktionsnedsättning [Förskrivning av hjälpmedel \(socialstyrelsen.se\)](https://socialstyrelsen.se/forskrivning-av-hjalpmedel)

Ansvarig för ärendet

Annsophie Svensson, Region Skåne
Mia Svensson-Burghard, Skånes Kommuner

Dokumentnamn Vägledning för förtroendeförskrivning av enklare hjälpmedel inför planerade ortopediska operationer			
Skapad av Håkan Jönsson, Skånes Kommuner Elin Midgren, Lunds kommun Lukas Granat, SUS Malmö	Dokumentägare Ordförande/vice ordförande Vårdsamverkan Skåne	Typ av dokument Vägledning	
Fastställd av Central Tjänstemannaberedning	Fastställd datum 2023-06-13	Giltig t o m 2024-12-31	Reviderad datum 2023-12-19

Vägledning för förtroendeförskrivning av enklare hjälpmedel inför planerade operationer

Inledning

Vägledningen beskriver hur förtroendeförskrivning kan tillämpas vid hjälpmedelsbehov inför planerade ortopediska operationer. Med planerade ortopediska operationer avses i huvudsak höft-/knä-/ryggoperationer, men även vid andra planerade operationer, där behovet täcks av nedanstående hjälpmedel, kan förtroendeförskrivning tillämpas.

Förtroendeförskrivning innebär att förskrivningen sker på annan sjukvårdshuvudmans kostnadsansvar. I denna vägledning innebär det att Region Skåne, eller vårdgivare som utför vård på uppdrag av Region Skåne, ansvarar för förskrivningen och att kommunerna i Skåne ansvarar för hjälpmedlen inom vägledningens avgränsningsområde.

Inför en planerad ortopedisk operation görs redan nu en bedömning av eventuell hjälpmedelsbehov efter operationen av förskrivare i samråd med operatör i Region Skåne. Patienten kontaktar därefter hjälpmedelsverksamheten i sin hemkommun, i flertalet kommuner i Skåne gör förskrivare en ny bedömning innan patienten får låna aktuella hjälpmedel.

Syftet med vägledningen är att undvika att behovsbedömning och hjälpmedelsförskrivning görs både i Region Skåne och i kommunal hemsjukvård samt att tydliggöra vem som ansvarar för vad och när förtroendeförskrivning inte kan tillämpas.

Om delregionala överenskommelser gällande förtroendeförskrivning finns, kan dessa användas istället för denna vägledning.

Avgränsning

Hjälpmedel som kan förtroendeförskrivas inför planerade ortopediska operationer:

- Fristående toalettförhöjning
- Duschstol med armstöd och/eller ryggstöd
- Coxitdyna alternativt förhöjningsdyna (förskrivs inte i alla kommuner)

Vid behov av griptång och strumppådragare hänvisas patienterna vanligtvis till konsumentmarknaden. Förtroendeförskrivning kan tillämpas för patienter där förskrivare inom Region Skånes verksamheter bedömer att behovet tillgodoses av ovanstående hjälpmedel samt att patienten sannolikt klarar att hantera dem självständigt i sin hemmiljö. Behovet ska också bedömas vara tillfälligt, dvs max sex månader.

Om det finns behov av större insatser och andra hjälpmedel efter den planerade operationen kontaktar patienten själv kommunens förskrivare före operationen.

Genomförande vid förtroendeförskrivning

Bedömning av hjälpmedelsbehovet, samt av om förtroendeförskrivning är tillämpligt, ska göras av den utförande verksamhetens arbetsterapeut/fysioterapeut i samband med preoperativ information inför den planerade operationen. Bedömningen och förskrivningen dokumenteras i Region Skånes journalsystem.

Hjälpmedelsbehovet anges på blankett *Hjälpmedel inför planerad operation*.

Patienten kontaktar därefter sin hemkommuns hjälpmedelsverksamhet för lån av hjälpmedel. Information om utlänning och återlämning av hjälpmedel samt eventuella avgifter ska finnas tillgänglig och uppdaterad på respektive kommuns hemsida. Mot uppvisande av blankett *Hjälpmedel inför planerad operation* lånar kommunen ut aktuella hjälpmedel.

Vid behov ställs hjälpmedel in enligt instruktion på blanketten. Hjälpmedelsinnehavet dokumenteras för spårbarhet i kommunens hjälpmedelssystem. Kommunen ansvarar för att bevaka att hjälpmedlen återlämnas inom sex månader. Ingen förskrivning görs i kommunen och hjälpmedelsutlåningen bör inte hanteras av kommunal förskrivare.

Om ovanstående hjälpmedel inte täcker patientens behov, t.ex. om fristående toalett inte passar i bostaden, ansvarar kommunen för förskrivning av alternativa hjälpmedel.

Vid kvarstående behov efter sex månader görs en ny bedömning av kommunens förskrivare enligt kommunens egna rutiner för hjälpmedelsförskrivning.

Ansvarsfördelning

Region Skåne, eller vårdgivare som utför vård på uppdrag av Region Skåne, ansvarar för:

- Att bedöma om förtroendeförskrivning kan tillämpas i det enskilda fallet
- Förskrivning av hjälpmedel inom avgränsningsområdet för förtroendeförskrivning i denna vägledning
- Dokumentation av bedömning och förskrivning i regionens journalsystem
- Att fylla i blankett *Hjälpmedel inför planerad operation*
- Uppföljning av förskrivningen i samband med operationstillfället

Kommunerna i Skåne ansvarar för:

- Att aktuella hjälpmedel finns tillgängliga för utlån
- Att låna ut och ställa in aktuella hjälpmedel enligt blankett *Hjälpmedel inför planerad operation*
- Att hjälpmedelsinnehavet dokumenteras och är spårbart
- Att bevaka återlämning inom sex månader
- Ny bedömning vid kvarstående behov efter sex månader
- Förskrivning av alternativa hjälpmedel vid behov

HJÄLPMEDEL INFÖR PLANERAD OPERATION

Du har önskat och bedömts vara i behov av hjälpmedel inför din planerade operation. Ta med dig denna checklista till din kommuns hjälpmedelsverksamhet för att få låna dessa hjälpmedel och få dem inställda enligt vad din förskrivare har bedömt nedan.

Du kan hitta din kommuns hjälpmedelsverksamhet genom att söka på din kommuns namn och hjälpmedel, eller ringa till din kommuns växel.

HJÄLPMEDEL:

Duschstol Etac Swift med armstöd:

Höjd:

Främre ben ska vara inställda på håll ____ av 8, (räknat nerifrån och upp).

Bakre ben ska vara inställda på håll ____ av 8, (räknat nerifrån och upp).

Fristående toalettförhöjning Staplalätt, inklusive stänkskydd:

Höjd:

Främre ben ska vara inställda på håll ____ av 8, (räknat nerifrån och upp).

Bakre ben ska vara inställda på håll ____ av 8, (räknat nerifrån och upp).

Förhöjningsdyna: 7,5 cm 10 cm

Coxitdyna: 7,5 cm 10 cm

- Ytterligare hjälpmedel som kan underlätta din vardag efter operationen är griptång och strumppådragare, för att förenkla påklädning. Dessa kan du köpa t.ex. på apotek, hjälpmedelsbutik eller via nätbutik.
- Vissa kommuner erbjuder inte förhöjningsdyna/coxitdyna, som då behöver införskaffas på ovanstående vis.
- Om du skulle stöta på problem i hemmet med sätta in hjälpmedel i din bostad innan operation (t.ex. för att duschutrymmet är för litet), ta kontakt med din kommuns arbetsterapeut/fysioterapeut för hjälp med installation eller förskrivning av annat hjälpmedel.
- Hjälpmedlet lånas ut under en period på 6 månader och ska lämnas tillbaka till hjälpmedelsverksamheten. Vid längre behov, ta kontakt med din kommuns arbetsterapeut/fysioterapeut.

Jag har läst och förstår denna information: _____

Datum: _____

Personnummer:
Namn:
Telefonnummer:
Förskrivare: